

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **L.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária C., so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanej **Z.**, bývajúcej v K., **o zaplatenie 7,30 Eur**, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 8 Ro 186/2013, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 9. júla 2014 sp. zn. 1 Co 263/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením z 2. decembra 2013, č.k. 8 Ro 186/2013- 16, uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok za úkony súdu podľa položky 20a Sadzobníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) vo výške 6,50 Eur v lehote 3 dní od doručenia uznesenia.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Košiciach uznesením z 9. júla 2014, sp. zn. 1 Co 263/2014-24, potvrdil napadnuté uznesenie ako vecne správne v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. V odôvodnení sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa o poplatkovej povinnosti žalobkyne a o výške vyrubeneho súdneho poplatku. Za nepodloženú považoval námietku, že žalobný návrh bol v prejednávanej veci podaný už v roku 2006, pretože mal na základe lustrácie súdnych spisov za preukázané, že na základe doslovne totožného žalobného návrhu podaného zo strany žalobkyne súd už vo veci konal a toto konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku za návrh. Z uvedených dôvodov považoval odvolací súd

za nedôvodnú aj námietku žalobkyne o tom, že právo vyrubiť súdny poplatok bolo premlčané, keďže poplatková povinnosť žalobkyne vznikla podaním návrhu v roku 2013 a lehota troch rokov uplynúť nemohla.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktorého dôvodnosť a zároveň prípustnosť odôvodňovala tým, že jej v konaní pred súdmi nižších stupňov bola odňatá možnosť konať (§ 241 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.). Uviedla, že žaloba vo veci podaná nebola novým žalobným návrhom, keďže bola podaná na Okresný súd Spišská Nová Ves už v roku 2006 elektronickými prostriedkami podpísanými zaručeným elektronickým podpisom. Súd však toto podanie odmietol prijať a DVD nosiče so žalobami vrátil žalobkyne späť. Poukázala, že v zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 289/08-115, okresný súd porušil jej základné právo na súdnu ochranu a prikázal vo veci konať, pričom právne účinky týchto podaní ostali zachované s účinnosťou ku dňu ich podania. Na tomto závere podľa názoru žalobkyne nič nemení ani okolnosť, že súd z technických príčin nemohol jej podanie spätne zaevidovať ku dňu jeho podania. Žalobkyňa sa nestotožnila ani s tvrdením, že bolo jej povinnosťou preukázať, že žaloby doručované v roku 2013 boli totožné s tými z roku 2006. Bolo totiž povinnosťou konajúceho súdu ako „škodcu“ urobiť také opatrenia, aby v prípade potreby vedel posúdiť, ktoré návrhy odmietol. Postup okresného súdu pri vyrubení súdneho poplatku nemal oporu v zákone, keďže v čase, kedy súd žalobkyňu vyzýval na jeho zaplatenie, takýto poplatok nebolo možné vyrubiť pre absenciu právnej úpravy. Navyše podľa § 13 zákona o súdnych poplatkoch súd už ani nemal právo takýto súdny poplatok žiadať, keďže splatnosť poplatku nastala v roku 2006. Žalobkyňa s poukazom na uvedené žiadala napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež súdu prvého stupňa v tejto veci zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas žalobkyňa zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie

prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolateľkou napadnuté uznesenie nevykazuje znaky žiadneho z nich, preto dovolanie podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť podaného dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (vid' napríklad R 117/1999, R 34/1995, a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998, a č. 23/1998). Treba však podotknúť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Podľa názoru žalobkyne jej postupom súdov bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Uvedenému dovolaciemu dôvodu sú preto vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu jeho procesných práv a právom chránených záujmov priznaných mu Občianskym súdnym

poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov. Ide najmä o právo predniesť (či doplňovať) návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, etc.

K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť aj v prípade, ak súd rozhoduje o povinnosti platiť súdny poplatok. Podmienkou však je, aby v dôsledku takéhoto rozhodnutia došlo k odopretiu prístupu účastníka k súdu, ktoré právo je garantované v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a pokiaľ je takéto rozhodnutie v priamej príčinnej súvislosti s tým, že sa účastníkovi znemožní domáhať sa ochrany svojich práv na súde. V zmysle konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky, k odňatiu možnosti účastníka konania konať pred súdom dôjde v súvislosti s rozhodnutiami súdov o poplatkovej povinnosti účastníka v prípade nesprávneho procesného postupu súdu, ktorý zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku z návrhu na začatie konania (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch) napriek tomu, že poplatník bol od platenia súdneho poplatku oslobodený (viď R 50/1997, I. ÚS 1/2000). V prejednávanej veci však o takýto prípad nešlo, vzhľadom k tomu, že k zastaveniu súdneho konania vo veci nedošlo, ako to vo svojom dovolaní žalobkyňa nesprávne tvrdila. Napadnutým uznesením súdu prvého stupňa bolo rozhodnuté o povinnosti zaplatiť súdny poplatok za vytvorenie súdneho spisu vo výške 6,50 Eura, pričom takýto súdny poplatok sa nachádza v Sadzobníku súdnych poplatkov v položke 20a. Žalobkyňa využila právo podať proti tomuto uzneseniu odvolanie, ktoré odvolací súd riadne prejednal a povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo svojom rozhodnutí potvrdil. V dôsledku tohto postupu súdov nižších stupňov žalobkyni nebolo odňaté žiadne procesné oprávnenie, ani právo na prístup k súdu. Skutočnosť, že žalobný návrh žalobkyne bol súdom pre nedostatky odmietnutý uznesením z 2. decembra 2013, č.k. 8 Ro 186/2013-14, proti ktorému žalobkyňa navyše nevyužila možnosť podať opravný prostriedok, nemá na správnosť postupu súdov žiaden dopad.

Pokiaľ ide o námietku dovolateľky, že povinnosť preukazovať totožnosť žalobných návrhov z roku 2006 a 2013 nezaväzovala ňu, ale konajúci súd ako škodcu, s ňou súvisiaci argument týkajúci sa splatnosti súdneho poplatku a uplynutie lehoty na jeho vyrubenie, dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že o totožnom návrhu z roku 2006 okresný súd už riadne konal pod spisovou značkou 6 Ro 45/2008, pričom v tomto konaní nebol zaplatený súdny poplatok za žalobný návrh, preto muselo byť z tohto dôvodu zastavené. Konanie

o pôvodnom návrhu teda právoplatne skončilo a keďže konečné rozhodnutie netvorilo prekážku veci rozsúdenej, žalobkyňa sa opätovne mohla na súde domáhať svojho nároku, čo aj urobila v roku 2013, keď podala totožný žalobný návrh. Krajský súd preto dospel k správneému záveru, že poplatková povinnosť žalobkyne vznikla podaním návrhu v roku 2013, a teda, že trojročná lehota na vyrubenie súdneho poplatku uvedená v § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch neuplynula.

Dovolací súd navyše poznamenáva, že aj keby o návrhu z roku 2006 nebolo rozhodnuté, námietky žalobkyne by neboli opodstatnené. V náleze sp. zn. II. ÚS 148/08-81 Ústavný súd Slovenskej republiky totiž konštatoval, že žalobkyňa právne účinným spôsobom podala v roku 2006 návrh na začatie konania v elektronickej podobe a treba rešpektovať právne účinky, ktoré vyvolalo toto podanie. Malo ísť o DVD, na ktorom boli uložené viaceré návrhy žalobkyne proti rôznym žalovaným. Nález ale neobsahoval žiadny údaj o tom, konkrétne ktorých vecí a ktorých žalovaných sa toto podanie týkalo. Bolo by potom na žalobkyňu preukazovať totožnosť žalobných návrhov z roku 2006 a z roku 2013, a to v súlade so zásadou, že právo patrí bdelym, pozorným, ostražitým, bedlivým („vigilantibus iura scripta sunt“), teda tým, ktorí sa aktívne a prezieravo zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv, nespoliehajú sa na náhodu, predvídajú aj možnosti vzniku komplikovaných situácií sťažujúcich výkon práv a ich praktické uplatnenie. Keďže žalobkyňa v konaní túto skutočnosť nepreukázala, nebolo by možné ani z uvedených dôvodov priznať jej opravnému prostriedku úspech.

Na základe vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že nedošlo k odňatiu žalobkyne konať pred súdom v zmysle vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Čo do vzniku poplatkovej povinnosti je z obsahu podaného dovolania zrejmé, že dovolateľka ním namietala nesprávne právne posúdenie veci odvolacím i prvostupňovým súdom, nie vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolateľka totiž v dovolaní netvrdila, že sa odvolací súd prípadne prvostupňový súd dopustili procesného pochybenia ani že niektoré z jej procesných oprávnení priznaných občianskym súdnym poriadkom nemohla v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdov nižšieho stupňa realizovať, podstatou jej dovolacích námietok bolo, že rozhodnutia súdov nižších stupňov neboli správne a súladné so zákonom o súdnych poplatkoch. Dovolací súd opakovane zdôrazňuje, že k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť len procesne nesprávnou činnosťou súdu a túto vadu

nemožno vidieť v právnych záveroch, ku ktorým odvolací súd dospel pri posudzovaní uloženej povinnosti. V súvislosti s touto námietkou dovolateľky je potrebné uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci je relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), avšak (na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p.) nezakladá (súčasne) aj prípustnosť dovolania. Právne posúdenie veci je totiž realizáciou vlastnej rozhodovacej činnosti súdu, ktorou sa účastníkovi konania neodnímajú žiadne procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné, ale o taký prípad v danej veci nejde (viď R 54/2012 a tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. rozhodnutie z 29. júna 2010, sp. zn. 1 Cdo 62/2010, z 29. novembra 2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, z 9. júna 2011, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, z 24. mája 2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, z 3. mája 2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, z 23. júna 2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011, zo 14. augusta 2013, sp. zn. 7 Cdo 17/2013).

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených dovolateľkou, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol procesne neprípustné dovolanie žalobkyne podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodala návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. januára 2015

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová